

**Analiza Impactului de Reglementare
a proiectului hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului privind atribuirea
în folosință a terenurilor fondului apelor**

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza impactului de reglementare la proiectului hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind atribuirea în folosință a terenurilor fondului apelor
Data:	09.08.2023
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Mediului
Subdiviziunea:	Direcția politici de management integrat al resurselor de apă
Persoana responsabilă și datele de contact:	Sîrbu Rodica, rodica.sirbu@mediu.gov.md, tel: 022-20-45-83
Compartimentele analizei impactului	
1. Definirea problemei	
a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate	
<p>Pe parcursul anilor, corpurile de apă și construcțiile hidrotehnice (iazuri, lacuri, heleșteie, fâșiile riverane de protecție a apei râurilor) nu au fost valorificate într-un spectru mai larg de acțiuni juridice din varii motive. Deși, pe teritoriile Unităților Administrativ Teritoriale (UAT) sunt multe corpuri de apă, acestea au regimuri de proprietate diferit. Sunt cazuri când corpurile de apă sunt proprietate publică a statului, proprietate publică a UAT, sau au o combinație dintre proprietatea publică și cea privată. Ultimul regim juridic apare când construcțiile hidrotehnice au fost obiectul privatizării, iar terenul de sub construcția hidrotehnică, teren al fondului apelor, este proprietate publică.</p> <p>Inacțiunile de valorificare a corpurilor de apă se datorează și confuziei create prin modificarea prin Hotărârea Guvernului nr. 445 din 01.07.20 (MO178-179/14.07.20, art.609; în vigoare 14.07.20) a punctului 2 din Hotărârea Guvernului nr. 91/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la valorificarea terenurilor proprietate publică a statului, când terenurile fondului apelor au fost transmise în administrarea Agenției Proprietăți Publice, iar apa, resursa naturală, a rămas în administrarea Agenției "Apele Moldovei". Inclusiv, lipsa normelor aplicabile privind atribuirea în folosință a terenurilor fondului apelor și a construcțiilor hidrotehnice creează impedimente atât pentru cele trei Întreprinderi de Stat (Direcția Nodului Hidrotehnic Costești-Stânca, Direcția Bazinieră de Gospodărire a Apelor și Sistemul de Gospodărire Nistru-Centru) care gestionează corpurile de apă fluviul Nistru și Dunărea, râul Prut, lacul de acumulare Costești – Stânca, lacul Ghidighici, și alte 49 de corpuri de apă declarate proprietate publică a statului, cât și pentru autoritățile administrațiilor publice locale ce dețin restul peste 6000 de corpuri de apă. Respectiv, cea mai mare parte a corpurilor de apă sunt gestionate fără temei juridic (lipsa contractelor sau deciziilor), statul și autoritățile publice locale nu încasează venituri având bunuri pasibile valorificării pe teritoriul UAT, gestionarea calităților terenurilor și apelor în limitele segmentelor cursurilor de apă folosite pentru agrement sporadic nu este asigurat, inclusiv fiind înregistrate conflicte dintre diferiți actori care gestionează corpurile de apă, având regimuri juridice de proprietate diferit pe același corp de apă.</p>	
b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate	

În baza prevederilor Legii apelor nr. 272 din 23.12.2011 (art. 8-11), subiecți a raporturilor juridice sunt *autoritățile publice centrale de mediu, autoritatea administrativă de gospodărire a apelor* (la moment Agenția „Apele Moldovei”) și *autoritățile publice locale*, entități administratoare și gestionare a corpurilor de apă în limita apartenenței de drept asupra terenurilor fondului apelor și construcțiilor hidrotehnice.

Autoritățile publice locale sunt afectate de problemele invocate prin faptul că acestea nu-și pot realiza drepturile de gestiune deoarece există carențe în aplicarea normelor privind valorificarea terenurilor fondului apelor și a construcțiilor hidrotehnice de către stat și unitățile administrativ-teritoriale, lipsește metodei de calcul a cuantumului redevenței pentru deținătorii de drept privat asupra construcțiilor hidrotehnice, a mecanismului de transmitere în gestiune din administrarea statului, gestiunea autorităților administrației publice centrale, în gestiunea autorităților administrație publice locale de nivelul întâi a terenurilor aferente segmentelor cursurilor de apă, ceea ce a dus la pierderi în bugetele locale, centrale și pierderea calității și cantității de apă în corpurile de apă și starea degradată a construcțiilor hidrotehnice.

Potrivit prevederilor anterioare ale art. 28 alin. (7) al Legii nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura, dreptul de folosință a terenurilor din fondul apelor și a apelor pentru piscicultură aparține exclusiv *deținătorilor de construcții hidrotehnice* ale respectivelor obiecte acvatic, aceștia fiind responsabili de întreținerea și consolidarea lor în conformitate cu prevederile cadrului legal. În practică, această normă era interpretată în sensul utilizării gratuite a terenurilor proprietate publică aferent barajelor de către proprietarii de drept privat, ceea ce a determinat prejudicierea anuală a bugetului autorităților publice locale și centrale, estimativ cu suma de 10 mil. lei [1].

Un exemplu în care ambii actori sunt implicați ca entități diferite afectate, poate fi găsit pe pagina Curții Supreme de Justiție, hotărârea Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ nr. 3ra-84/17 din 22.02.2017, în cauza civilă S.A. Piscicola Gura Bîcului împotriva Consiliul local Gura Bîcului, r-nul Anenii Noi, potrivit căreia este indicat că terenul de sub apă este utilizat gratuit de către deținătorii construcțiilor hidrotehnice, fapt probat prin actul administrativ al Comisiei juridice a Parlamentului RM nr. 10/217 din 07 mai 2003 și al Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM nr. 01/1-1140/1011/3121 din 23 septembrie 2008.

Potrivit pct.2.5 al Hotărârii Curții de Conturi nr. 73 din 20.12.2021, Curtea a recomandat Ministerului Mediului, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenției Proprietății Publice și Agenției „Apele Moldovei” să elaboreze metodologia de dare în arendă a lacurilor de acumulare și iazurilor ca un bun indivizibil, aplicabil autorităților publice locale și centrale.

Astfel, prin art. VI din Legea nr. 318/2022 pentru modificarea unor acte normative, art. 28 alin. (7) al Legii nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura, a fost modificat în scopul utilizării terenului aferent barajului, cu titlu oneros, de către deținătorii construcțiilor hidrotehnice.

Un subiect la fel de important este *cetățeanul* care potrivit Legii apelor nr. 272 din 23.12.2011 (art. 22) are drept de beneficiere general asupra apei, printre care ”scăldatul și agrementul”. Respectiv, acesta din urmă nu are garanția de securitate și cea de calitate a serviciilor de agrement dacă acestea nu sunt oferite de către o autoritate, după o procedură prestabilită, cu un mecanism de monitorizare adecvat și cu încasarea plăților într-o formă transparentă. Pe de altă parte toate terenurile fondului apelor aferente corpurilor de apă dacă sunt utilizate neadecvat duc la poluarea solurilor (malul apelor), a apelor, la pierderea peisajelor și gestionarea neadecvată a deșeurilor.

Inclusiv, pe motivul administrării terenurilor fondului apelor și a construcțiilor hidrotehnice proprietate a statului de către Agenția Proprietăți Publice și a resursei de apă de către *Agenția ”Apele Moldovei”*, entitate din subordinea Ministerului Mediului, se întâmpină dificultăți la capitolul de gestionare a lacurilor de acumulare, a iazurilor și heleșteielor, or art. 6 alin. (7) din Legea apelor nr. 272/2011 prevede considerarea acestora ca corpuri de apă indivizibile constituite din terenul pe care este situat corpul de apă, fâșia riverană de protecție a apelor și construcțiile hidrotehnice. Respectiv, atât în situația necesității de obținere a autorizației de folosire specială a apei, în cea de elaborare a regulamentului de

exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor cât și de obținere a actelor permise pentru executarea lucrărilor de reparație/reconstrucție a construcțiilor hidrotehnice și cele de decolmatare a cuvetelor/albiilor este necesară adresarea de fiecare dată către entitatea administratoare pentru obținerea extraselor din Registrul bunurilor imobile, ceea ce creează incomodități și tergiversări la obținerea actelor necesare. Subsidiar, e de reliefat natura de construcții speciale a barajelor pentru regularizarea debitelor cursurilor de apă și a digurilor de protecție contra inundațiilor, ca bunuri imobile destinate gestionării resursei de apă, și a aflării în subordinea Ministerului Mediului a Agenției ”Apele Moldovei”, și deci a necesității readucerii la situația inițială, care era până la data de 14.07.2020, prin recunoașterea drept entitate administratoare a terenurilor fondului apelor și a construcțiilor hidrotehnice a Ministerului Mediului, prin modificarea punctului 2 din Hotărârea Guvernului nr. 91/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la valorificarea terenurilor proprietate publică a statului.

[1] Raportul auditului conformității administrării și gestionării corpurilor de apă de suprafață, zonelor de protecție, a terenului fondului apelor și construcțiilor hidrotehnice aferente acestora, anexă la Hotărârea Curții de Conturi nr.73 din 20.12.2021.

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Diferiți proprietari (proprietar al construcției hidrotehnice să fie altul, decât proprietarul terenului de sub construcția hidrotehnică și a terenului de sub apă și fâșiile riverane) care nu au claritate cum să gestioneze corpul de apă – rădăcinile acestei probleme își are începutul de la aplicarea legislației de privatizare, și anume a Legii nr. 390/1995 cu privire la programul de stat de privatizare pentru anii 1995-1996 și a Legii nr. 1217/1997 cu privire la Programul de privatizare pentru anii 1997-1998, potrivit cărora Întreprinderile de Stat din domeniul pisciculturii, subordonate Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare inclusiv au fost supuse privatizării, astfel fiind privatizate **construcțiile hidrotehnice**. Respectiv, din momentul privatizării construcțiilor hidrotehnice a lacurilor de acumulare, iazurilor și heleșteielor au apărut doi proprietari asupra obiectelor acvatice în cauză, unul asupra construcției hidrotehnice privatizate și altul asupra terenului fondului apelor (de sub construcția hidrotehnică, cuveta obiectului acvatic și fâșia riverană de protecție).

Totodată, din considerentul că multe iazuri sau lacuri de acumulare au fost construite de colhozuri, la destrămarea colhozurilor, membrilor acestora le-au fost atribuite cote-valorice de drept privat asupra construcțiilor hidrotehnice, fapt care a dus la apariția mai multor proprietari asupra barajelor, iar terenurile obiectelor acvatice rămânând proprietate publică.

Ulterior, prin Legea nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura, legiuitorul a instituit dreptul de folosință exclusivă a terenurilor din fondul apelor și a apelor pentru piscicultură de către deținătorii de construcții hidrotehnice ale respectivelor corpuri de apă, aceștia fiind responsabili de întreținerea și consolidarea lor în conformitate cu legislația. Exclusivitatea folosinței terenului corpurilor de apă nu prezuma o folosință cu titlu gratuit, însă lipsa unei prevederi clare al art. 28 alin. (7) a Legii nr. 149/2006 a lăsat loc de interpretări eronate atât din partea autorităților publice cât și a proprietarilor barajelor, astfel nevalorificarea corespunzătoare a terenurilor a dus la prejudicierea bugetului de stat și a bugetelor locale.

Incertitudinea în aplicarea cadrului normativ pentru autoritățile publice și pentru beneficiar a apărut odată cu abrogarea Legii nr. 198/2003 cu privire la arenda în agricultură și a Hotărârii Guvernului nr. 72/2004 privind implementarea Legii cu privire la arenda în agricultură prin Legea nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative, a modificării art. 28 alin. (7) din Legea nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura care în esență au exclus unele prevederi fără a aduce claritate pe modul de reglementare a relațiilor din domeniul apelor unde subiecți sunt UAT și piscicultorii, sau APC și APL. Unele clarități au fost aduse prin intrarea în vigoare a Legii nr. 318/2022 pentru modificarea unor acte normative, art. III și VI, însă mecanismul de realizare necesită a fi elaborat, fapt pentru care se propune acest proiect de Regulament.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

Cu toate că atât Codul apelor nr. 1532-XII din 22 iunie 1993 (abrogat prin Legea apelor nr. 272/2011), prevedea, cât și art. 4 alin. (7) al Legii apelor nr. 272/2011 prevede că lacurile de acumulare și iazurile sunt **bunuri indivizibile prin natura lor**, adică elementele acestor bunuri nu trebuie utilizate separat, legiuitorul a creat posibilitatea **ca proprietarul construcției hidrotehnice să fie altul, decât proprietarul terenului de sub construcția hidrotehnică și a terenului de sub apă.**

Prin Hotărârea Guvernului nr. 745/1995 pentru aprobarea Regulamentului privind modul și condițiile de atribuire în folosință a obiectelor acvatice (abrogată prin Hotărârea Guvernului nr. 1030/2005 cu privire la Registrul actelor oficiale de reglementare a activității de întreprinzător), pentru toate iazurile și lacurile de acumulare au fost eliberate **titluri de folosință separată a apelor** care se eliberau de către organul de stat pentru gestionarea fondului apelor sau în baza deciziei autorității administrației publice locale, pe un termen limitat sau fără termen. Acest titlu permitea folosirea iazului/lacului de acumulare **fără obținerea autorizației de folosință specială a apeii**. Cu toate că Hotărârea Guvernului nr. 745/1995 a fost abrogată, **folosirea gratuită a terenului fondului apelor și neîncheierii unor relații funciare asupra acestora a continuat până în prezent**. Inclusiv, **nu au fost efectuate rectificările de rigoare** în Registrul bunurilor imobile, și anume a radierilor cu privire la titlurile de folosință separată a apelor iazurilor care au fost eronat indicate ca titluri de autentificare a dreptului deținătorului de teren. Totodată, **titlurile nu au fost abrogate** și nu au fost **supuse revizuirii** de către autorități.

Ulterior, prin art. 28 alin. (7) din Legea nr.149 din 08.06.2006 *privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura*, legiuitorul a **instiuit dreptul de folosință a terenurilor din fondul apelor și a apelor pentru piscicultură exclusiv deținătorilor de construcții hidrotehnice ale corpurilor de apă**, aceștia fiind responsabili de întreținerea și consolidarea lor în conformitate cu legislația. În așa mod, se prezumă **că deținătorul de drept asupra terenului a permis ca proprietarul construcției hidrotehnice să se folosească gratuit de terenul obiectului acvatic, care aparține altui proprietar.**

Prin Legea nr. 198/2003 cu privire la arenda în agricultură, Hotărârea Guvernului nr. 72/2004 privind implementarea Legii cu privire la arenda în agricultură (abrogate prin Legea nr. 133/2018) și Hotărârea Guvernului nr. 51/2007 cu privire la unele măsuri de ameliorare a activității ramurii piscicole și de reglementare a modului de utilizare a iazurilor, **a fost instiuit mecanismul atribuirii în folosință a construcțiilor hidrotehnice**. Însă, prevederile actelor normative *pre citate nu erau aplicate* pentru **cazurile în care construcțiile hidrotehnice au fost privatizate**, pe motivul valabilității încă la acel moment a titlurilor de stat de folosință separată a apelor, care au fost eliberate pentru un termen de 3 ani, deși prevederile Legii 121/2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice statua necesitatea administrării prin valorificare a proprietății publice.

Astfel, a fost interpretat că legiuitorul **a permis deținătorilor construcțiilor hidrotehnice să utilizeze gratuit terenul aferent obiectului acvatic**, care aparținea altui proprietar, și să **achite doar impozitul funciar de 115 lei per ha de suprafață acvatică**, impozit stabilit prin Legea nr. 1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal al Republicii Moldova nr. 1163/1997.

Aproximativ 20 ani, obiectele acvatice **au fost utilizate gratuit** de către proprietarii construcțiilor hidrotehnice fără încheierea unor relații funciare. Unele societăți piscicole profitând de aceste inconveniențe create și până în prezent pretind asupra unor drepturi de proprietate și/sau folosință asupra terenurilor obiectelor acvatice, a construcțiilor hidrotehnice și a terenurilor fâșiilor riverane de protecție a apelor, contrar prevederilor art. 13 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 121/2007 care califică terenurile fondului apelor ca bunuri nepasibile privatizării, menționi existente și în adevărurile de privatizare a barajelor.

Prin Legea nr. 318/2022 pentru modificarea unor acte normative art. 28 alin. (7) al Legii nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura **a fost modificat în scopul folosirii cu titlu oneros de către proprietarii barajelor a terenurilor obiectelor acvatice**. Astfel, legiuitorul a prevăzut că terenul aferent obiectului acvatic va fi utilizat de către deținătorii construcțiilor hidrotehnice cu titlu oneros în modul stabilit de Guvern.

În ceea ce privește atribuirea în folosință a terenurilor fondului apelor (iazuri/lacuri de acumulare) în cazul în care autoritatea publică locală sau statul este unicul proprietar al obiectului acvatic ca bun indivizibil, după abrogarea Legii nr. 198/2003 cu privire la arenda în agricultură (prin Legea

nr.133/2018) și a Hotărârii Guvernului nr. 72/2004 privind implementarea Legii cu privire la arenda în agricultură (prin Hotărârea Guvernului nr. 228/2019) se constată că ulteriorul act normativ, Regulamentul cu privire la valorificarea terenurilor proprietate publică a statului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2019, ce servește drept mecanism de valorificare a terenurilor proprietate publică a statului, **nu include prevederi pentru valorificarea obiectelor acvatice, a terenurilor fondului apelor**. Astfel, e de consemnat că prevederile pct. 6 alin. (3) din Regulamentul *pre citat*, cu referire la valorificarea terenurilor aferente construcțiilor privatizate, nu sunt aplicabile pentru valorificarea terenurilor lacurilor de acumulare, iazurilor, heleșteielor și bazinelor de acumulare a apei, atât pentru situațiile în care construcțiile sunt proprietate de drept privat urmare a privatizării, cât și pentru cele în care construcțiile și terenurile fondului apelor sunt proprietate publică a statului, or, Regulamentul cu privire la vânzarea-cumpărarea și locațiunea/arenda terenurilor aferente, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1428/2008, prin pct. 4 alin. (3) prevede că norma nu se aplică terenurilor situate în zonele fondului apelor. Inclusiv pct. 3 din Regulament definește terenul aferent ca fiind compus din suprafața de teren pe care sunt amplasate nemijlocit bunurile imobile (clădiri, edificii, construcții nefinalizate) și terenul adiacent, utilizat în procesul tehnologic și/sau pentru deservirea acestora. Însă, **pentru terenurile fondului apelor** art. 4 alin. (6) din Legea apelor nr. 272/2011 statuează **indivizibilitatea acestora**, iar prin alin. (7) prevede că lacul de acumulare, iazul și heleșteul se consideră **corpuri de apă indivizibile constituite din bunuri ca terenul pe care este situat corpul de apă, fâșia riverană de protecție a apelor și construcțiile hidrotehnice, în sensul că elementele acestor bunuri nu pot fi utilizate separat**.

În cazul în care nu vor fi elaborate reglementări clare în vederea atribuirii în folosință a terenurilor obiectelor acvatice, a construcțiilor hidrotehnice, a determinării cuantumului și percepției redevenței/chiriei, **bugetul autorităților publice centrale și locale, și în continuare va rata venituri anuale estimate la suma de 10 mil. lei**.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului.

Din categoria documentelor de politici care condiționează intervenția statului este de menționat Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (în continuare UE) și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014. Potrivit anexei XI al Acordului de Asociere RM - UE, Republica Moldova se angajează să își apropie progresiv legislația națională în domeniul protecției și gestionării apei de prevederile stipulate în: Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei.

Potrivit Planului național de dezvoltare pentru anii 2023-2025 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 89/2013 Ministerul Mediului este responsabil de acțiunea privind îmbunătățirea cadrului normativ în domeniul gestionării integrate a resurselor de apă.

Din categoria reglementărilor existente care condiționează intervenția statului în raporturile juridice analizate, urmează a fi divizate în **2 categorii, obiecte acvatice la care deținătorul construcției hidrotehnice este altul decât proprietarul terenului acestuia și obiecte acvatice la care proprietarul deține cu drept de proprietate atât terenul cât și construcția hidrotehnică**.

În cazul în care deținătorul construcției hidrotehnice este altul decât proprietarul terenului, legiuitorul prevede mai multe raporturi juridice.

Primul raport juridic rezultă din art. 28 alin. (7) al Legii nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura, care prevede **că deținătorii construcțiilor hidrotehnice au dreptul de folosință a terenului aferent barajului cu titlu oneros în modul stabilit de Guvern**. În conformitate cu prevederile art. 500 alin. (4) Cod civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002, exercitarea dreptului de folosință stabilește o regulă și o excepție. Regula este **că dreptul de folosință include și libertatea persoanei de a nu folosi bunul**. Excepția este că prin lege poate fi instituită obligația de folosire dacă nefolosirea bunurilor ar contraveni intereselor publice. În acest caz, proprietarul poate fi obligat fie să folosească el însuși bunul ori să-l dea în folosință unor terți în schimbul unei

contraprestații corespunzătoare. Analizând prevederile art. 28 alin. (7) al Legii nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura, deducem că legiuitorul a instituit obligația proprietarului construcției hidrotehnice de a folosi terenul altui proprietar contra cost în modul stabilit de Guvern.

Al doilea raport juridic rezultă din art. VI alin. (1) al Legii nr. 318/2022 pentru modificarea unor acte normative, care prevede că proprietarii construcțiilor hidrotehnice înregistrate în registrul bunurilor imobile până la 1 martie 2019 achită redevența în condițiile art. 29 din Legea nr. 1125/2002 pentru punerea în aplicare a Codului civil al Republicii Moldova. Art. 29 din Legea prenotată prevede mai multe spețe. Dacă deținătorul construcției hidrotehnice are alternativ un drept de locațiune asupra terenului cu drept de construire, are un drept de concesiune asupra terenului sau are un drept de folosință asupra terenului pe baza parteneriatului public-privat, atunci legiuitorul a instituit suprafața convențională, din data de 1 martie 2019. În cazul suprafeței convenționale părțile respectă condițiile contractuale, inclusiv plata (redevența).

Dacă deținătorul construcției hidrotehnice are alternativ un drept de posesie sau folosință asupra terenului, altul decât cele prevăzute mai sus sau nu are niciun drept asupra terenului, atunci legiuitorul a instituit suprafața legală din data de 1 martie 2019 și deținătorul construcției hidrotehnice este obligat să achite în bugetul de stat sau, după caz, în bugetul local o redevență anuală, determinată în modul stabilit de Guvern, pentru terenul care aparține statului sau, determinată de autoritatea publică locală, pentru terenul care aparține unității administrativ-teritoriale, dar care nu va fi mai mică decât plata anuală minimă de arendă a terenurilor proprietate publică, stabilită conform art. 10 alin. (11) din Legea nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului. În această speță este de menționat că deși există Hotărârea Guvernului nr. 91 din 11.02.2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la valorificarea terenurilor proprietate publică, Guvernul a impus prevederi contrare Legii nr. 1125/2002, spre exemplu prin lege a fost instituită suprafața legală, iar prin hotărâre se impune suprafațarii legali să încheie contracte de suprafațe, și prin urmare ei ar deveni suprafațarii convenționali. Se prezumă că anume din aceste considerente suprafațarii legali nu s-au adresat în vederea încheierii contractelor de suprafațe.

Al treilea raport juridic rezultă din art. VI alin. (1) al Legii nr. 318/2022 pentru modificarea unor acte normative, care prevede că pentru toți deținătorii construcțiilor hidrotehnice, cuantumul plății fiind stabilit în procente în dependență de amplasarea geografică a bunului imobil pe teritoriul țării și constituie cel puțin 0,2% și cel mult 2% din prețul normativ al pământului calculat conform Legii nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului pentru destinația respectivă.

Al patrulea raport juridic rezultă din art. VI alin. (3) al Legii nr. 318/2022 pentru modificarea unor acte normative, care statuează că proprietarii construcțiilor hidrotehnice care nu achită în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a Legii nr. 318/2022 a redevenței de la cel puțin 2% și cel mult 10% din prețul normativ al pământului calculat conform Legii nr. 1308/1997 pentru destinația respectivă se conformează prevederilor alin. (2), plata pentru folosirea terenului proprietate publică se va calcula în mod unilateral de proprietarul terenului la cota maximă, adică de 10%. Prevederi contradictorii și deci inaplicabile.

Analizând rapoartele date, concluzionăm că raportul trei și patru nu pot fi aplicate din motiv că art. 10 alin. (11) și art. 101 din Legea nr. 1308/1997, deși se referă la bunurile privatizate pe teren proprietate publică, anexa legii nu prevede tarif pentru terenurile cu destinația fondului apelor. În rezultat, prima și a doua ipoteză pot fi aplicate în baza unui regulament aprobat de Guvern, care va prevedea plata redevenței anuale.

La categoria raporturilor juridice în cazul în care construcția hidrotehnică și terenul aferent acesteia aparțin aceluiași proprietar este aplicabilă prin analogie Legea nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului. Lacuna aplicării acestor prevederi este că anexa legii **nu prevede tarif pentru terenurile cu destinația fondului apelor**. Prin analogie se aplică tariful pentru terenurile cu destinație agricolă. Totodată, la calcularea plății pentru locațiune se aplică bonitatea terenului ceea ce este caracteristic pentru terenurile cu destinație agricolă, dar nu și pentru terenurile cu destinația fondului apelor.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Reieșind din problemele identificate, intervenția statului urmărește următoarele obiective:

- Excluderea ambiguităților în realizarea dreptului de proprietate a UAT asupra terenurilor fondului apelor în număr de aproximativ **6000 de corpuri de apă** și oferirea mecanismului de valorificare a acestor corpuri de apă.
- Soluționarea problemei utilizării gratuite și contrar prevederilor cadrului legal a terenurilor fondului apelor în scopuri economice, în cazul suprafețelor legale în privința a **217 baraje privatizate**, constatate conform dosarelor de privatizare.
- Asigurarea mecanismului de valorificare a terenurilor fondului apelor, prin acumularea la bugetele publice centrale și locale a unui venit anual estimat **la suma de 10 milioane lei**.
- Asigurarea unui management adecvat a terenurilor aferente segmentelor cursurilor de apă (**a peste 254 râuri**), prin atribuirea din gestiunea autorităților administrației publice centrale, în gestiunea autorităților administrație publice locale de nivelul întâi, în vederea garantării dreptului de beneficiere generală (scăldat și recreere) pentru cetățeni.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea a nu face nimic presupune ratarea în continuare a veniturilor la bugetul public, estimativ în sumă de 10 mil. lei, în cazul deținătorilor de construcții hidrotehnice care utilizează gratuit terenul aferent construcției hidrotehnice (a barajului). Neintervenția în cazurile respective ar genera multiple litigii potrivit cărora autoritățile care administrează terenurile aferente construcțiilor hidrotehnice ar încerca să impună deținătorilor construcțiilor hidrotehnice la plata redevenței prin contract și ca rezultat deținătorii construcțiilor hidrotehnice ar avea câștig de cauză din motiv că prin Legea nr. 1125/2002 pentru punerea în aplicare a Codului civil al Republicii Moldova, legiuitorul a instituit suprafață legală în privința acestora, iar redevența urmează să fie achitată anual în modul stabilit de Guvern.

În cazul în care proprietarul construcției hidrotehnice este și proprietarul terenului obiectului acvatic, lipsa intervenției va determina aplicarea în continuare prin analogie a tarifului terenului pentru destinație agricolă și a bonității medii a solului pe republică, ceea ce nu este echitabil pentru iazuri/lacuri de acumulare, or folosința specială a apei cum ar fi piscicultura depinde direct de volumul de apă în obiectul acvatic.

Continuarea blocării procesului de gestionare corespunzătoare a râurilor și fâșiilor riverane de protecție a apei. Aceasta se datorează faptului că la momentul de față nu este cunoscut mecanismul de transmitere în gestiune unităților administrativ-teritoriale a terenurilor aferente segmentelor cursurilor de apă proprietate publică a statului, în esență sunt inaplicabile prevederile art. 6 alin. (1), lit. a²) și a³) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținerea proprietății publice,

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se doresc să fie aprobate.

Regulamentul privind atribuirea în folosință a terenurilor fondului apelor va reglementa:

- modul de valorificare a terenurilor din categoria de destinație fondul apelor, proprietate publică a statului și a unităților administrativ teritoriale, pe următoarele tipuri de terenuri: (i) terenurile cuvetelor lacurilor de acumulare, iazurilor, heleșteielor, bazinelor de apă, lacurilor; (ii) terenuri ale fâșiilor riverane de protecție a apei și (iii) alte terenuri pe care sunt amplasate diverse construcții hidrotehnice.
- mecanismul de transmitere din administrarea statului, gestiunea autorităților administrației publice centrale, în gestiunea autorităților administrație publice locale de nivelul întâi a terenurilor fondului apelor aferente segmentelor cursurilor de apă (*cu excepția albiilor râurilor transfrontaliere*,

a râurilor ce traversează ariile naturale protejate de stat și pădurile proprietate a statului) ca necesitate a aplicării prevederilor art. 6 alin. (1), lit. a²) și a³) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice.

E de menționat, că până în anul 2019, *obiectul acvatic ca un bun indivizibil se atribuia în arendă ca bun agricol* în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 72/2004, dar odată cu abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 72/2004, *nu a fost prevăzut un alt mecanism de atribuire în locațiune*.

Respectiv, Regulamentul va reglementa și:

- relațiile funciare privind atribuirea în folosință a terenurilor fondului apelor și a construcțiilor hidrotehnice, prin locațiune/suprafață/servitute, în diverse scopuri compatibile cu uzul public, *în scop de pompare a apei pentru irigare sau aprovizionare cu apă pentru diverse utilizări, pentru piscicultură, recreere și alte activități neinterzise de lege*, moduri de folosință pentru care vor fi aplicați diverși coeficienți de ajustare a tarifului, în dependență de impactul acestor activități asupra obiectului acvatic și de starea generală a acestuia;
- aplicarea asupra terenurilor fondului apelor proprietate publică a statului/unităților administrativ-teritoriale libere de construcții;
- amplasarea *construcțiilor hidrotehnice proprietate privată* pe terenurile fondului apelor proprietate a statului și a unităților administrativ-teritoriale. E de menționat, că prin aceste reglementări se va aduce claritate inclusiv la obligația de achitare a plăților de folosință. De constatat că din anul 2006, deținătorii construcțiilor hidrotehnice nu au achitat plată pentru folosirea terenului fondului apelor aferent construcției hidrotehnice, cu excepția impozitului funciar de 115 lei pentru 1 ha de suprafață acvatică;
- atribuirea în folosință în baza unor coeficienți calculați în funcție de *tipul obiectului acvatic, amplasarea, adâncimea medie la nivelul normal de retenție, suprafața oglinzii apei, de productivitatea obiectului acvatic și coeficientul de ajustare în dependență de suprafața totală transmisă în locațiune/suprafață/servitute*, aceasta fiind o primă reglementare în Republica Moldova.
- regimul juridic al părților/cotelor obiectului acvatic asupra cărora există relații contractuale încheiate până la intrarea în vigoare a Regulamentului, care conform noilor prevederi vor fi transmise în sublocațiune, pentru inclusivă folosire în alte scopuri decât cele de folosire generală a apei, cu acordul preliminar al administratorului terenului, urmare prezentării studiului de fezabilitate.
- regimul juridic al suprafeței porțiunii de teren - fâșie riverană expusă spre valorificare în scop recreațional, a unei părți acoperite cu apă (a cuvetei), sau a heleșteielor aparte/separate dintr-un complex al unei amenajări piscicole, pentru ancorarea de panouri fotovoltaice sau ferme piscicole flotabile, care se solicită în locațiune/sublocațiune prin cerere de către persoanele fizice și juridice, se stabilește în studiul de fezabilitate cu reprezentarea în schemă a terenului obiectului acvatic, elaborat de o întreprindere licențiată în domeniul urbanismului. La elaborarea studiului de fezabilitate se va ține cont de prevederile legislației de mediu, a documentelor normative în construcții și ale normelor de urbanism. Elaborarea studiului de fezabilitate, în care se indică destinația utilizării terenului, va putea fi inițiată doar cu acordul prealabil al entității ce are în administrare terenul.

Prin aceste prevederi vor fi create condiții de valorificare diversă a obiectelor acvatice în condițiile de respectare a legislației de mediu și de proprietate asupra bunurilor. Inclusiv fiind oferită posibilitatea de atribuire în sublocațiune ca oportunitate de micșorare a apariției riscurilor de imposibilitate de achitare a redevenței, sau de acordare a posibilităților de desfacere și a altor activități economice așa cum este cea de producere a energiei prin intermediul panourilor fotovoltaice, sau a fermelor piscicole flotabile.

Regulamentul privind atribuirea în folosință a terenurilor fondului apelor va soluționa problema utilizării gratuite și contrar prevederilor cadrului legal a terenurilor fondului apelor în scopuri economice prin încheierea relațiilor funciare, va debloca impedimentul de obținere în folosință cu titlu oneros de către agenții economici a lacurilor de acumulare, iazurilor, heleșteielor și bazinelor de apă,

va asigura determinarea cuantumului redevenței și a chiriei cu respectarea principiului echității, a garantării relațiilor civile dintre părți, și va genera noi surse de venit la bugetele locale și cel de stat, venituri ratate de către stat pe parcursul a peste 20 de ani și de către unitățile administrativ-teritoriale pe parcursul a 4 ani.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare.

Opțiunea alternativă va fi examinată prin prisma *dreptului de proprietate asupra construcției hidrotehnice*. Relațiile juridice în care persoana de drept privat este proprietar al construcției hidrotehnice, iar statul sau unitatea administrativ-teritorială este proprietar al terenului aferent construcției hidrotehnice și relațiile juridice în care statul sau autoritatea publică locală este proprietar atât a terenului cât și a construcției hidrotehnice, deci asupra iazului/lacului de acumulare ca un bun indivizibil.

Atunci când suntem în prezența unui drept privat asupra construcției hidrotehnice, opțiunea alternativă de aplicare a art. VI din Legea nr. 318/2022 privind modificarea unor acte normative nu poate fi luată în considerare din motiv că anexa Legii nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului *nu prevede tarif pentru terenurile cu destinația fondului apelor*. Astfel, ținând cont de prevederile art. 6 din Codul civil nr. 1107/2002, aplicând analogia legii și a principiul echității, și de criteriul de activități agricole a pisciculturii și irigației, până la modificarea legii pre citate, pe moment va fi aplicat tariful de 1130,31 lei per hectar corespunzător celui pentru terenurile agricole. Potrivit pct. 2 din anexa la Legea nr. 1308/1997 pentru terenurile fondului apelor va fi aplicată fertilitatea medie a solului stabilită pentru Republica Moldova, care conform pct. 21 alin. 2) din Regulamentul cu privire la vânzarea-cumpărarea și locațiunea/arenda terenurilor aferente aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1428/2008 este de **65 grade**.

Totodată, prevederile referitoare la terenurile aferente construcțiilor private și celor privatizate de la art. 10 alin. (8) și (11) ale Legii nr. 1308/1997 *nu dau o claritate de diferență între bunurile private și cele privatizate*, ceea ce ar presupune o lacună în lipsa unor reglementări exprese. Chiar dacă admitem să aplicăm prin analogie inclusiv și aceste prevederi, atunci rezultă că plata pentru locațiunea unui hectar de teren ar fi de la minim 146,94 lei/ha (1 ha x 65 x 1130,31 lei x 0,5% (art. 10 alin. (11) Legea nr. 1308/1997)) până la maxim 7347,02 lei/ha (1 ha x 65 x 1130,31 lei x 10% (art. 10 alin. (8) Legea nr. 1308/1997)), discrepanță prea mare ce nu ar permite respectarea principiului echității atât din punct de vedere a sumei cuantumului chiriei/redevenței cât și a caracteristicilor diferite a corpurilor de apă unice și indivizibile, atât a construcțiilor cât și a obiectului acvatic per ansamblu.

Inclusiv, e de reliefat că prevederile Legii nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului cu referire la *stabilirea cuantumului chiriei/redevenței* pentru arenda și alte cazuri ce țin de activitatea economică, prevăd determinarea acestuia reieșind din prețul normativ pentru vânzarea-cumpărarea terenului, ceea ce nu poate fi aplicat pentru *terenurile fondului apelor* în contextul prevederilor art. 13 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 121/2007 care califică terenurile fondului apelor ca *bunuri nepasibile privatizării*, și deci a valorificării acestora doar prin transmitere în folosință, de unde se prezumă lipsa necesității determinării prețului normativ pentru înstrăinarea terenurilor.

În cazul în care proprietarul construcției hidrotehnice este și proprietarul terenului aferent acestuia, actualmente pentru teren ar putea fi aplicate prin analogie prevederile Legii nr. 1308/1997, calculele și explicațiile fiind similare cu cele date mai sus. Dar pentru locațiunea construcției hidrotehnice, care conform art. 1288 alin. (2) din Codul Civil nr. 1107/2002 *se raportează la bunuri agricole*, opțiuni alternative nu există din motiv că sunt aplicabile prevederile anexei nr. 9 a Legii bugetului de stat nr. 359/2022, care prevede cuantumului *chiriei anuale pentru utilajul, mijloacele de transport, inclusiv bunurile agricole (cu excepția terenurilor agricole) și pentru alte mijloace fixe (denumite în continuare utilaj)*. Urmare aplicării Legii bugetului de stat nr. 359/2022 redevența pentru folosirea barajului poate ajunge până peste 1 milion de lei, astfel pentru respectarea principiului echității fiind necesară ajustarea pe potrivă a cuantumului redevenței pentru locațiunea terenului obiectului acvatic.

Subsidiar, art. 17¹ din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice și art. 11 din Regulamentul cu privire la valorificarea terenurilor proprietate publică a statului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 91/2019 stabilesc determinarea cuantumului locațiunii terenurilor în *baza raportului de evaluare*, perfectat de evaluatori licențiați conform Legii nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, care nu poate fi mai mic decât plata pentru locațiunea terenurilor proprietate publică, determinată de către entitatea administratoare a bunului, în temeiul Legii nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, cu excepția terenurilor expuse la licitație cu strigare. Potrivit art. 10 lit. e) al Regulamentului provizoriu privind evaluarea bunurilor imobile aprobat prin Hotărârea Guvernului Nr. 958/2003, *terenurile fondului apelor cu construcții hidrotehnice se raportează ca fiind bunuri imobile unice și specializate*, care pentru cazul unei piețe slab dezvoltate sau inexistenței acesteia, se prezumă a fi evaluate doar *prin aplicarea metodei cheltuielilor, sau alternativ prin metoda veniturilor*. Metoda cheltuielilor constând în *estimarea valorii de piață a obiectului evaluării ca totalitatea cheltuielilor necesare pentru crearea lui în starea curentă sau reproducerea calităților lui de consum*, iar cea a veniturilor presupune *estimarea valorii bunului imobil în baza venitului operațional net ce poate fi generat de acest bun în viitor*.

Ținând cont de lipsa unei piețe de valorificare a obiectelor acvatice și a terenurilor fondului apelor, de natura construcțiilor hidrotehnice, de domeniul public ca bun nepasibil de privatizare a terenurilor din categoria de destinație fondul apelor, de lipsa a astfel de bunuri imobile deja valorificate ce pot servi ca bunuri comparabile, urmare abrogării Legii nr. 198/2003 cu privire la arenda în agricultură și tăcit a Hotărârii Guvernului nr. 72/2004 privind implementarea Legii cu privire la arenda în agricultură, cât și de lipsa unor cifre de afaceri, a investițiilor financiare pentru estimarea viitoarelor cheltuieli operaționale, a inclusivei imposibilități de determinare a valorii de piață a terenului ca fiind considerat liber și disponibil pentru cea mai bună, și eficientă utilizare, în situațiile în care acestea sunt traversate de cursuri de apă, *estimarea cuantumului redevenței terenurilor fondului apelor și a chiriei construcțiilor hidrotehnice prin metode de evaluare la valoarea de piață se consideră la moment a fi metode inaplicabile și inechitabile*.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate.

Efectele negative vor continua în situația de neaprobare a Regulamentului privind atribuirea în folosință a terenurilor fondului apelor prin lipsa unui mecanism de administrare prin valorificare a terenurilor fondului apelor, obligativitate instituită prin prevederile cadrului legal în vigoare, și anume a art. 6 alin. (1), lit. a²) și a³) din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, a art. 28 alin. (7) al Legii nr. 149/2006 privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura, a art. VI alin. (1) al Legii nr. 318/2022 pentru modificarea unor acte normative și a art. 29 din Legea nr. 1125/2002 pentru punerea în aplicare a Codului civil al Republicii Moldova.

Efectul negativ ale stării actuale este: folosirea terenurilor fondului apelor din proprietatea publică cu prejudicierea în continuare a bugetului de stat și a celor locale estimativ în sumă de 10 milioane, anual. Folosirea neadecvată a terenurilor fondului apelor ce duce la degradarea corpurilor de apă prin reducerea cantității și calității apelor.

Menținerea poverii pe bugetul public prin alocarea anuală a sumei de **52,2 milioane lei** pentru gestionarea cursurilor de apă, întreținerea/ reparația construcțiilor hidrotehnice, decolmatarea corpurilor de apă etc.

Efecte pozitive - Nu sunt efecte pozitive prin continuarea stării actuale.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Din categoria impacturilor economice, la tipul de impact privind costurile desfășurării activității economice precum și activitatea diferitor tipuri de întreprinderi mici și mijlocii putem menționa că în privința agenților economici care vor lua în locațiune atât terenul fondului apelor, cât și construcția hidrotehnică, regulamentul va prevedea *plata locațiunii pentru teren și construcție separat*, în condiții

egale pentru potențialii locatari, precum și va limita stabilirea plăților excesive din partea autorităților publice. În principiu aceștia nu vor resimți schimbări la plata pentru locațiune a construcției hidrotehnice din motiv că formula anterioară prevăzută în Hotărârea Guvernului nr. 51/2007 nu se deosebește de formula prevăzută în anexa nr. 9 a Legii bugetului pentru anul 2023 nr. 359/2022. În ce privește proprietarii de baraje privatizate, aceștia vor suporta cheltuieli pentru achitarea redevenței pentru dreptul de suprafață legală, obligațiune prevăzută de art. 2 al Legii nr. 1125/2002 pentru punerea în aplicare a Codului Civil al Republicii Moldova, care din cauza lipsei unui mecanism de valorificare a terenului fondului apelor nu a putut fi realizată, până în anul 2022 fiind achitat doar impozitul funciar de 115 lei pentru un hectar. Urmare efectuării acestor achitări statul și unitățile administrativ-teritoriale vor fi părțile afectate pozitiv de acest impact prin sporirea bugetului public cu aproximativ 10 mil. lei, inclusiv și agenții economici care vor lua în folosință obiectul acvatic/terenul fondului apelor pentru practicarea pisciculturii și agrementului.

În ce privește impactul privind alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori menționăm că proiectul nu prevede impact la calitatea și alegerea din partea consumatorului, dar în mod indirect prețul unui kg de pește sau taxa serviciilor de agrement pentru consumator ar putea fi majorat din cauza majorării cheltuielilor suportate din folosința terenurilor fondului apelor, a obiectelor acvatice, în mod special în cazul proprietarilor de construcții hidrotehnice privatizate.

Din categoria impacturilor sociale putem menționa că prețul pentru consumator ar putea fi majorat nesemnificativ urmare a cheltuielilor suportate de agenții economici care practică acvacultura pentru plata chiriei corpului de apă, considerăm că proporțional va fi un impact minor privind veniturile populației. Pentru categoria impacturilor de mediu e de menționat că antreprenorii vor contribui la îmbunătățirea calității apei, a gestionării terenurilor fondului apelor, a întreținerii și protecției construcțiilor hidrotehnice în vederea desfășurării activităților preconizate.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Reieșind din motivele invocate la pct. 3 lit. c) care fundamentează necesitatea de a aproba proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind atribuirea în folosință a terenurilor fondului apelor, opțiunea alternativă ar genera costuri semnificative pentru antreprenorii care practică activitatea de piscicultură și cea de recreere, ceea ce ar influența negativ respectivele ramuri. Mai mult ca atât, aplicarea prevederilor privind quantumul plății de la 2% la 10% din preț normativ privind destinația respectivă prevăzute în art. VI a Legii nr. 318/2022 pentru modificarea unor acte normative, ar semnifica o plată pentru un ha de la 1 220,73 lei până la 8 816,41 lei.

Inclusiva aplicare a prevederilor cu referire la necesitatea estimării quantumului redevenței/chiriei pentru folosința terenurilor fondului apelor și a construcțiilor hidrotehnice urmare evaluării la preț de piață a bunurilor imobile, în baza raportului de evaluare perfectat de evaluatori licențiați conform Legii nr. 989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, prevede suportarea de cheltuieli suplimentare din partea administratorului bunurilor ce va crea riscul de optare pentru un procent mai mare a pasului licitării întru recuperarea acestora, or perfectarea actelor necesare expunerii la licitație a bunurilor, cum ar fi perfectarea actelor cadastrale și a Regulamentului de exploatare a iazului/lacului deja includ suportare de cheltuieli.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Riscuri care pot duce la eșecul intervenției nu s-au identificat pentru proprietarii construcțiilor hidrotehnice, iar Asociația Națională a Piscicultorilor din Moldova și-a exprimat consimțământul prealabil la plata redevenței în sumă de 485 lei/ha. Însă pentru persoanele care vor încheia contracte de folosință a obiectului acvatic va trebui să achite locațiunea pentru construcția hidrotehnică cât și pentru terenul de sub aceasta, fiind o sumă considerabilă, ce va duce la imposibilitatea de plată din motiv că plata calculată în prezent, conform anexei nr. 9 la Legea bugetului pentru anul 2023 nr.

359/2022 este destul de impunătoare, astfel pentru respectarea principiului echității soluția este cea de ajustare pe potrivă a cuantumului redevenței pentru locațiunea terenului obiectului acvatic.

În ce privește presupunerile privind gradul de conformare cu prevederile proiectului putem menționa că întreprinderile piscicole ar putea să se eschiveze de la plata redevenței, exact așa cum s-au eschivat și locatarii de la somațiile expediate de către Agenția Proprietății Publice în anul 2022 și 2023 pentru acele 32 de corpuri de apă valorificate de către stat, privind rectificarea prin acorduri adiționale a contractelor existente încheiate până la modificarea punctului 2 din Hotărârea Guvernului nr. 91/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la valorificarea terenurilor proprietate publică a statului, prin care acestea au trecut în administrarea Agenției Proprietății Publice.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impactare opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sânt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Opțiunea recomandată va avea ca efect majorarea costurilor suportate de către întreprinderile mici și mijlocii care nu au în proprietate construcția hidrotehnică, și anume agenții economici care vor dori să practice activitatea economică din ramura piscicolă vor trebui să i-a în locațiune atât terenul fondul apelor cât și construcția hidrotehnică amplasată pe acesta, proiectul prevede plățile pentru locațiunea terenului fondului apelor și a construcției hidrotehnice separat. În acest sens pentru terenul fondului apelor proiectul regulamentului prevede următoarea formulă:

$Cr = St \times K1 \times K2 \times K3 \times K4 \times K5 \times K6 \times T \times B \times A$, unde:

Cr – cuantumul redevenței/chiriei;

St - suprafața totală a terenului (a obiectului acvatic sau a terenului valorificat);

K1 – coeficientul ce ia în considerare tipul obiectului acvatic;

K2 – coeficientul amplasării obiectului acvatic;

K3 – coeficientul adâncimii medii a obiectului acvatic la nivelul normal de retenție;

K4 – coeficientul productivității (kg/ha) obiectului acvatic;

K5 – suprafața oglinzii apei în coraport cu suprafața totală a obiectul acvatic;

K6 - coeficientul de ajustare în dependență de suprafața totală transmisă în locațiune;

T- tariful de 1130,31 lei per hectar;

B – bonitatea solului medie pe republică;

A - coeficientul de ajustare a tarifului;

Astfel pentru un corp de apă *cu suprafața totală de 5 ha, suma redevenței calculate în cazul aplicării tuturor coeficienților minimi va constitui aproximativ 500 lei/hectar, medii 600 lei/hectar și maximi 750 lei/hectar.*

Opțiunea recomandată are un impact disproporționat între proprietarii de construcții hidrotehnice și locatarii construcțiilor hidrotehnice, ultimii fiind obligați la plata suplimentară pentru construcția hidrotehnică, totuși aceste costuri nu vor putea distorsiona concurența și activitatea întreprinderilor mici și mijlocii.

Proiectul actului normativ identifică măsuri de diminuare a acestor impacturi, prin aplicarea unor coeficienți ce vor diminua suplimentar cuantumul chiriei pentru cazurile de atribuire în locațiune a terenului și construcției hidrotehnice, prevedere ce va fi aplicabilă până la modificarea anexei 9 la Legea bugetului de stat nr. 359/2022 cu referire la calculul cuantumului chiriei anuale pentru utilajul, mijloacele de transport, inclusiv bunurile agricole (cu excepția terenurilor agricole) și pentru alte mijloace fixe (denumite în continuare utilaj).

Pentru calcularea cuantumului chiriei pentru locațiunea terenurilor libere de construcții va fi aplicat tariful de *1130,31 lei per hectar, coeficientul de ajustare a tarifului și bonitatea medie a solului pe republică, fără aplicarea celor șase coeficienți (K1-K6) ce țin de caracteristicile reale a obiectelor acvatice.*

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

Analizând opțiunea alternativă de aplicare a prevederilor art. VI al Legii nr. 318/2022 și a Legii nr. 1308/1997, care stabilesc plata pentru un hectar al terenului fondului apelor de la 1220,73 lei pentru un ha până la 8816,41 lei și opțiunea recomandată de aplicare a art. 29 alin. (1) al Legii nr. 1125/2002 și art. 28 alin. (7) al Legii nr. 149/2006, ce statuează plata în modul stabilit de Guvern, se prezumă că această opțiune nu este argumentată și nici nu respectă *principiul echității*, inclusiv prin stabilirea procentelor de la 2 la 10, din aceste *considerente plata pentru locațiune și suprafață urmează a fi aplicată în baza unei norme pe domeniu de administrare și gestiune a terenurilor fondului apelor și construcțiilor hidrotehnice ca bunuri speciale și corpuri de apă unice și indivizibile*.

Norma propusă, Regulamentului privind atribuirea în folosință a terenurilor fondului apelor, va stabili *modul de valorificare a terenurilor din categoria de destinație fondul apelor și a construcțiilor hidrotehnice, proprietate publică a statului și a administrațiilor publice locale, și metodologia de stabilire a cuantumului redevenței și chiriei pentru obiectele acvatic transmise în folosință, ce va reprezenta un mecanism unic de calcul prin aplicarea unor indici de ajustare a tarifului în dependență de caracteristicile și starea obiectului acvatic*, întru diminuarea posibilităților influențe negative ce pot avea impact negativ asupra activităților de exploatare a bunului și obținerii de venituri de către locatori/suprafațari, și de respectare a principiului echității.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sânt necesare

Agencia Proprietății Publice, ca entitate ce administrează proprietatea publică a statului, cu suportul Agenției „Apele Moldovei” ca entitate ce are în gestiune terenurile fondului apelor și construcțiile hidrotehnice proprietate a statului, va asigura implementarea Regulamentului privind atribuirea în folosință a terenurilor fondului apelor și va elabora propuneri privind ajustarea cadrului legal tangențial valorificării terenurilor fondului apelor pe aspectele de eliminare a lacunelor existente pe domeniu de administrare a terenurilor fondului apelor și a construcțiilor hidrotehnice proprietate publică, după cum urmează:

- Legea nr. 1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului;
- Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deținerea proprietății publice;
- Legea nr. 318/2022 pentru modificarea unor acte normative;
- Legea nr. 1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI din Codul fiscal;
- Hotărârea Guvernului nr. 91/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la valorificarea terenurilor proprietate publică a statului;
- Legea bugetului de stat nr. 359/2022.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Monitorizarea se va efectua în baza următorilor indicatori de performanță:

- numărul de licitații publice și negocieri directe cu proprietarii construcțiilor hidrotehnice amplasate pe terenul proprietate publică a statului privind atribuirea în folosință a terenului fondului apelor și a construcțiilor hidrotehnice;
- sumele încasate în bugetul de stat și bugetele locale în urma atribuirii în folosință a terenurilor fondului apelor și a construcțiilor hidrotehnice;
- numărul proprietarilor de construcții hidrotehnice amplasate pe terenurile fondului apelor, informație care va fi înregistrată în Cadastrul de Stat al Apelor;
- înregistrarea contractelor de locațiune a terenului fondului apelor în Registrul bunurilor imobile;
- numărul de regulamente de exploatare a lacurilor de acumulare/iazurilor înregistrate;
- numărul corpurilor de apă aflate în stare bună ca calitate și mod de gestiune.

c) Identificați pește cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Impacturile estimate se preconizează a fi resimțite imediat după intrarea în vigoare a proiectului actului normativ urmare a demarării procedurilor de valorificare a terenurilor fondului apelor și construcțiilor hidrotehnice, și de percepere a plăților redevențelor în situațiile de suprafață legală.

Evaluarea performanței proiectului actului normativ va fi efectuată la expirarea unei perioade de cel puțin un an de la data intrării în vigoare a normei, prin monitorizarea indicilor de performanță stabiliți la pct. 5 lit. b) al prezentului act de analiză.

Indicatorii vor putea fi evaluați de către Agenția Proprietății Publice cu suportul Agenției „Apele Moldovei” în cazul bunurilor imobile proprietate a statului și de către autoritățile administrațiilor publice locale în cazul celor proprietate a unităților administrativ teritoriale, urmare asigurării valorificării prin încheierea de relații funciare asupra bunurilor și percepere a redevenței/chiriei anuale de la locatari/supercficiari.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Principalele părți interesate în intervenția dată, sunt:

- Agenția Proprietății Publice;
- Ministerul Mediului;
- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- Ministerul Finanțelor;
- Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale;
- Ministerul Justiției;
- Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării;
- Agenția Relații Funciare și Cadastru;
- Agenția „Apele Moldovei”;
- Centrul Național Anticorupție;
- Congresul Autorităților Locale din Moldova;
- Î.S. „Direcția Bazinieră de Gospodărire a Apelor”;
- Autoritățile publice locale;
- Agenții economici;
- Societatea civilă.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Potrivit Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul hotărârii de Guvern urmează a fi consultat și avizat cu instituțiile statului, dar și cu participarea în format larg a societății civile. Astfel, în procesul de elaborare a proiectului de act normativ vor fi respectate reglementările procedurale aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale, prevăzute de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, și Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului.

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional anunțul privind inițierea elaborării proiectului la data de 08.02.2023 a fost publicat pe pagina web a Ministerului Mediului (<https://www.mediu.gov.md/ro/content/anun%C8%9B-privind-ini%C8%9Biere-elabor%C4%83rii-proiectului-hot%C4%83r%C3%A9ri-de-guvern-cu-privire-la-13>), la rubrica „Transparență Decizională, Anunțuri de inițiere a elaborării deciziilor”. Prin demersul cu nr. 08-07/1330 din data de 28.06.2023 proiectul de act normativ a fost transmis spre expunere către Asociația Națională a Piscicultorilor din Republica Moldova și Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM), inclusiv au fost organizate ședințe de lucru la datele de 06.04.2023, 28.06.2023 și 13.07.2023 cu participarea CALM, Asociația Națională a Piscicultorilor din Republica Moldova și Societatea Vânătorilor și Pescarilor.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Propunerile parvenite au fost examinate și discutate în regim de lucru. Asociația Națională a Piscicultorilor din Republica Moldova și Societatea Vânătorilor și Pescarilor și-au exprimat poziția de susținere a necesității elaborării unei norme separate de valorificare a terenurilor corpurilor de apă ca bunuri unice și indivizibile, prin care se va ține cont de situația și caracteristicile în parte a fiecărui obiect acvatic, a complexității activităților domeniului piscicol, a cheltuielilor terțe suportate de către agenții economici din domeniu de activitate, a necesității valorificării bunurilor imobile cu respectarea principiului echității și a necesității revigorării domeniului prin inclusivă prevedere a unui mecanism aplicabil, cât și a ajustării cadrului legal tangențial valorificării terenurilor fondului apelor.

Anexă

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categoriile de impact	Punctaj atribuit		
	Opțiunea propusă	Opțiunea alternativă 1	Opțiunea alternativă 2
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	-1	-3	
povara administrativă	0	0	
fluxurile comerciale și investiționale	0	0	
competitivitatea afacerilor	1	-1	
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	-1	-3	
concurența pe piață	0	0	
activitatea de inovare și cercetare	0	0	
veniturile și cheltuielile publice	1	3	
cadru instituțional al autorităților publice	0	0	
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	-1	-3	
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	0	0	
situația social-economică în anumite regiuni	0	0	
situația macroeconomică	0	0	
alte aspecte economice	0	0	
Social			
gradul de ocupare a forței de muncă	0	0	
nivelul de salarizare	0	0	
condițiile și organizarea muncii	0	0	
sănătatea și securitatea muncii	0	0	
formarea profesională	0	0	
inegalitatea și distribuția veniturilor	0	0	
nivelul veniturilor populației	0	0	
nivelul sărăciei	0	0	
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	0	0	
diversitatea culturală și lingvistică	0	0	
partidele politice și organizațiile civice	0	0	
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	0	0	
modul sănătos de viață al populației	0	0	
nivelul criminalității și securității publice	0	0	
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	0	0	

accesul și calitatea serviciilor educaționale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor medicale	0	0	
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0	0	
nivelul și calitatea educației populației	0	0	
conservarea patrimoniului cultural	0	0	
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0	0	
accesul și participarea populației în activități sportive	0	0	
discriminarea	0	0	
alte aspecte sociale	0	0	

De mediu

clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0	0	
calitatea aerului	0	0	
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	1	1	
biodiversitatea	0	0	
flora	0	0	
fauna	0	0	
peisajele naturale	0	0	
starea și resursele solului	0	0	
producerea și reciclarea deșeurilor	0	0	
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0	0	
consumul și producția durabilă	0	0	
intensitatea energetică	0	0	
eficiența și performanța energetică	0	0	
bunăstarea animalelor	0	0	
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0	0	
utilizarea terenurilor	0	0	
alte aspecte de mediu	0	0	

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit. b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexe